

Till den det berör

Förbud mot parning och uppförökning av mink

Jordbruksverkets beslut

Jordbruksverket beslutar om förbud mot parning eller att på annat sätt orsaka uppförökning av i landet befintliga minkar. Om valpning trots detta sker ska valparna snarast avlivas.

Beslutet gäller omedelbart och till och med den 31 december 2021 om inte Jordbruksverket dessförinnan beslutar annat.

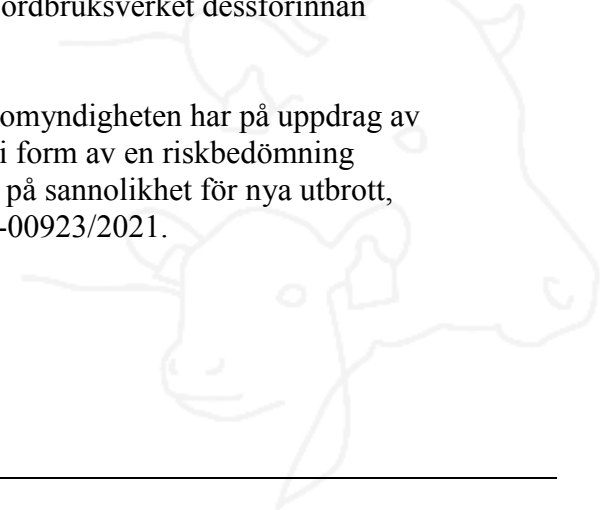
Beskrivning av ärendet

Flera minkbesättningar har testats positiva för SARS-CoV-2 vid den pågående övervakningen. För att få en bättre uppfattning om i vilken grad den virologiska övervakningen (baserad på provtagning av döda minkar) lyckats påvisa smittade besättningar, samt i vilken grad insatta biosäkerhetsåtgärder förhindrat fortsatt smittspridning organiserades en serologisk screening riktad mot samtliga återstående minkbesättningar i december 2020. Resultaten från screeningen tolkas som att spridningen av SARS-CoV-2 bland svenska minkar har varit mer omfattande än vad den virologiska övervakningen visat och att den skett trots rekommendationer samt beslut om strikta biosäkerhetsrutiner.

Arbete med att reducera antalet minkar i Sverige har skett via den årliga pälsningen. Att få ner antalet mottagliga minkar är den enskilt viktigaste åtgärden för att få ner smittrisken. Åtgärder har därtill vidtagits för att minimera risken för smittöverföring mellan människa och mink i besättningarna, och för att minimera moment som medför att minkar som inte har smittats riskerar att utsättas för smitta. Ett uppdaterat beslut om förbud att förflytta levande mink samt om isolering och restriktioner med dnr 6.3.17- 16939/2020 fattades den 15 januari 2021 och gäller till och med den 20 april 2021 om inte Jordbruksverket dessförinnan meddelar annat.

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Folkhälsomyndigheten har på uppdrag av Jordbruksverket inkommit med ett gemensamt yttrande i form av en riskbedömning angående SARS-CoV-2 hos svensk mink med avseende på sannolikhet för nya utbrott, vidare spridning och påverkan på folkhälsan, dnr 6.1.18-00923/2021.

I yttrandet framgår i huvudsak följande:

Erfarenheter från föregående år från bl.a. Nederländerna, Danmark och Sverige visar att sannolikheten för introduktion av SARS-CoV-2 från människa till mink är hög så länge covid-19 cirkulerar i samhället. Erfarenheterna från Danmark visar vidare att även strikta biosäkerhetsrutiner, inklusive skyddsutrustning och ansiktsmask och rekommendationer om regelbunden testning avseende covid-19 hos personal är otillräckliga för att förebygga introduktion. Erfarenheter från Nederländerna och Danmark visar även att risken för människor och mottagliga djur (främst mink men även katt och till viss del hund) att smittas av SARS-CoV-2 i denna miljö är hög, trots strikta biosäkerhetsrutiner inklusive rekommendation om att använda skyddsutrustning inklusive ansiktsmask. Baserat på kunskap kring sjukdomsdynamik och erfarenheter från sjukdomar på andra djurslag kan dock sägas att det sannolikt finns en stark relation mellan antal djur i en smittad besättning och omfattning på smittspridning och smittryck i den lokala miljön; ju fler djur som smittas ju kraftigare blir den uppförökning av virusmängden som sker.

Mink för pälsproduktion har en särställning bland djur såväl när det gäller sannolikhet att infekteras som förmåga till uppförökning av viruset och vidare smittspridning. Detta förklaras dels av minkens inneboende egenskaper i förhållande till viruset och dels av de förhållanden under vilka mink för pälsproduktion hålls. Miljön i en typisk minkbesättning, med mellan 5-20 000 djur på begränsad yta, erbjuder ideala förutsättningar för virusuppförökning och vidare spridning. När SARS-CoV-2 väl introducerats i en besättning sker därför en snabb och omfattande smittspridning till övriga minkar och till närliggande miljö, med risk för spridning också till människa. Erfarenheter från Nederländerna och Danmark antyder att denna omfattande smittspridning från mink till mink riskerar driva på virusevolutionen med selektion av virus som är bättre anpassade till mink. Eftersom det är flera replikationscykler från mink till mink så blir det också fler förändringar i arvsmassan (mutationer) som ackumuleras. Den virusvariant som i Danmark gick under benämningen kluster 5 visar att virusvarianter som på detta sätt ackumulerar mutationer även kan få förändrade egenskaper. För just denna variant fanns farhågor att förändringar kunde påverka immuniteten mot vaccinet eller tidigare genomgången SARS-CoV-2 infektion för människor. Även om denna farhåga inte bekräftats och även om eventuella mutationer som uppstår vid omfattande spridning hos mink inte nödvändigtvis resulterar i konsekvenser avseende spridning, vaccineffektivitet eller allvarlighetsgrad av sjukdom hos människa, så kan det inte uteslutas att så blir fallet.

Det går inte heller att utesluta att en eventuell spridning av SARS-CoV-2 hos mink under våren-sommaren och som sammanfaller med valpningsperioden, som innebär ett tillskott på ca 450-500 000 mottagliga individer, skulle kunna resultera i en virusreservoar för fortsatt smittspridning till människa.

I yttrandets slutliga bedömning anger myndigheterna att introduktion av SARSCoV-2 till svenska minkar under säsongen 2021, med omfattande vidare smittspridning och eventuella konsekvenser för folkhälsan som följd inte med tillräcklig säkerhet går att förebygga endast med hjälp av biosäkerhetsrutiner givet att populationen tillåts växa genom valpning (och eventuellt annat tillskott). Med den kunskap vi har idag bör dock avelsdjur kunna tillåtas finnas kvar. I denna begränsade minkpopulation med viss grad av skyddande immunitet bedöms sannolikheten för omfattande smittspridning med påverkan på folkhälsan som följd som försumbar. Däremot anser myndigheterna att det ur smittskyddspunkt vore olämpligt att under nuvarande förhållanden öka minkpopulationens storlek.

Motivering

Av 7 § lagen (2006:806) om provtagning på djur m.m. och 6 § förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m. framgår att Jordbruksverket, för att förebygga och hindra spridning av smittsamma djursjukdomar, får besluta om avlivning av djur, isolering av djur, samt begränsningar eller andra villkor när det gäller hanteringen av djur eller produkter av djur och andra varor eller när det gäller kontakter mellan djur och människor. I rubriken till båda paragraferna framgår vidare att det gäller spridning av smitta och ämnen som kan skada människors eller djurs hälsa. SARS-COV-2 är en sådan smitta.

Viruset cirkulerar nu bland den svenska befolkningen i stor omfattning. Mot bakgrund av SVA:s och Folkhälsomyndighetens gemensamma yttrande bedömer Jordbruksverket att åtgärder behöver vidtas för att förebygga och förhindra spridning av SARS-COV-2 hos mink. Eftersom biosäkerhetsåtgärder inte kan bedömas som tillräckliga för att förhindra smittspridning behöver mer långtgående åtgärder vidtas för att minkar inte ska bidra till uppförökning av viruset och vidare smittspridning. Valpningsperioden sker under våren-sommaren och innebär ett tillskott på ca 450-500 000 mottagliga individer. Åtgärder behövs för att utesluta att en eventuell spridning av SARS-CoV-2 hos mink under våren-sommaren, som sammanfaller med valpningsperioden, resulterar i en virusreservoar för fortsatt smittspridning till människa. Jordbruksverket delar SVA:s och Folkhälsomyndighetens bedömning att det ur smittskyddssynpunkt vore olämpligt att öka minkpopulationens storlek under nuvarande förhållanden.

Med hänsyn till detta bedömer Jordbruksverket att det är nödvändigt att vidta åtgärder i form av begränsningar i hanteringen av minkarna genom förbud mot parning eller att på annat sätt orsaka uppförökning av i landet befintliga minkar. Om valpning trots detta sker ska valparna snarast avlivas. Samtliga åtgärder vidtas för att förebygga och hindra smittspridningen i landet och syftar till intresset att skydda människors liv och hälsa under den pågående pandemin.

Hur du överklagar

Du kan överklaga detta beslut till Förvaltningsrätten i Jönköping. Överklagandet ska vara skriftligt. När du överklagar ska du skriva

- vilket beslut du överklagar,
- hur du vill att beslutet ska ändras, och
- varför du tycker att det ska ändras.

Du ska skriva till förvaltningsrätten, men skicka eller lämna överklagandet till:

Jordbruksverket

551 82 Jönköping

Du kan också skicka överklagandet till jordbruksverket@jordbruksverket.se.

Ditt överklagande måste ha kommit in till Jordbruksverket inom tre veckor från den dag som du tagit del av beslutet.

Övriga upplysningar

Enligt 25 § lagen om provtagning på djur, m.m. gäller beslutet omedelbart, även om det överklagas.

Det är avgörande att personer som vistas i besättningarna förhåller sig till samhällets rekommendationer för att undvika att sprida smitta både under arbetet och vid sidan av arbetet. Folkhälsomyndigheten ger rekommendationer och allmänna råd om detta, se [folkhalsomyndigheten.se](https://www.folkhalsomyndigheten.se).

Arbetsmiljöverket ger rekommendationer om skydd vid arbete i smittade besättningar. Myndigheten har inkommit med ett yttrande till Jordbruksverket om skyddsutrustning vid skötsel, avlivning och pälning av SARS-CoV-2-smittade minkar, dnr 6.1.17-17645/2020.

I detta ärende har generaldirektören Christina Nordin beslutat. Annett Kjellberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Anders Swahnberg, Håkan Henrikson, Katharina Gielen, Lotta Hofverberg och Louise Hulander deltagit.

Christina Nordin

Annett Kjellberg

Beslutet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Jordbruksverket skickar kopia för kännedom till

Länsstyrelserna (länsveterinären) i samtliga län

Statens veterinärmedicinska anstalt, Enheten för sjukdomskontroll och smittskydd